

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibus, Qvarvm permultæ antehac nunquam
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm || Martii Et Aprilis

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10259

De S. Opportuna virgine & abbatissa.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77384](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77384)

suscepissent, eius illi nomen imposuerunt. Duodecim igitur annorum spatio, quo apud illum vixi, multorum miraculorum, quæ ab ipso facta sunt, inspector fui. Quæ autem ab illo superioribus temporibus gesta fuerant, ea vel à ministris eius, qui spectatores extiterant, vel ab eisdem, qui curati sunt, accepi. Quanquam & multa me oblitum esse confiteor, & nonnulla propter imbecillitatem meam prætermisisse. Pauca igitur è plurimis attigi: nam si omnia persequi voluissem, me tempus & vires planè defecissent.

Obitus sancti viri.

Decessit è vita sanctissimus, & beatissimus, ac fidelissimus Christi seruus Theodorus, tertio Imperij anno pietatis & Christi studiosissimi Imperatoris Heraclij, quo quidem anno filius eius Deo charissimus Constantinus creatus fuit Cæsar, indictione prima, die XXII. mensis Aprilis. Cuius precibus utinam ad Christi Dei nostri tribunal misericordiam consequamur, & simul cum ipso cælesti regno potiamur & cum illis omnibus, qui memoriam eius colunt & celebrant, ad gloriam saluatoris nostri Iesu Christi: Cum quo Patri gloria cum sancto Spiritu, nunc & semper, & in secula seculorum, Amen.

VITA S. OPPORTVNÆ VIRGINIS ET ABBATISSAE, EDITA A S. ADELELINO SAGIENSI
Episcopo.

PROLOGVS AVTHORIS.

Psal. 67.

Marth. 23.

Sap. 10.
Num. 22.

Num. 20.

Loriosæ ac Deo dilectæ virginis Opportunæ hodiè festiuitatem celebrantes, redemptorem nostrum Iesum Christum collaudemus, qui in sanctis suis semper mirabilis esse dinoscitur: & non solum per viros viam iustitiæ nobis patefecit, verumetiam per foeminas & iuuenilis ætatis puellas exempla religionis & bonæ imitationis cunctis se amantibus ostendit. Deo enim nostro semper cura est de omnibus: & neminem horum vult perire, quos redemit proprio sanguine. Nam sanctos in sanctitate hortatur permanere, & peccatores à malis operibus discedere, & bonis actibus inherere, ut possint ad cælestem patriam peruenire. Quod virgo sacratissima intelligens Opportuna, diuina gratia inspirante, ab ipsa infantia Domino seruire constituit, ut mereretur cum electis & prudentibus virginibus in cælo regnare. Quæ posita in huius terræ peregrinatione, semper plus cælestia, quam terrena, studuit diligere. Eiusdem igitur dominæ nostræ Opportunæ intercessionem vnanimiter deprecari debemus, antequam de vita & cõuersatione morum eius aliquid tractemus, siue antequam quicquam de miraculis, quæ per merita eius Dominus operatus est, disputemus: ut Christi adiutorio & eius assidujs precibus, ab omnibus malis eruamur, videlicet ab insidijs diaboli, & à laqueis ac varijs huius seculi impedimentis: & vita nostra, intercedente B. Opportuna, maneat secura inter prospera huius vitæ & aduersa, quæ affligitur grauium peccatorum conscientia. Concedat etiam nobis Domini nostri pietas, actus iam dictæ dominæ nostræ Opportunæ, & virtutum eius magnificentiam scribendi facultatem, ad præsentium & futurorum vtilitatem: qui aperit os mutorum, & facit disertas infantium linguas: Quique temporibus Balaam ad loquendum, angelicis terroribus os aperuit tremefactæ asinæ, repleat paruitatem nostram eloquio miserationis suæ, & donet mihi indigno suo famulo aliquid dignè narrare in laudè dilectæ suæ, dominæ nostræ Opportunæ. Et si non pro meis meritis, tamen pro vtilitate diem festum B. Opportunæ celebrantium, distillet in nobis vel paruissimam sui roris guttam, qui temporibus Moyse de petra iussit exire largissimam aquam: ut sicut tunc populus sitiens satiabatur aquis illius petreæ, ita & hæc plebs, quæ modò huc aduenit pro amore dominæ nostræ Opportunæ, gaudens recedat cum sua iucunditate, audita virtutum eius reuelatione. Nunc vobis dilectissimi filij, prout Dominus ministraverit, narraturi sumus, quanta diuina gratia in famula sua, virgine Opportuna, operari dignata est mirabilia. Sed vos non pigeat audire, quod in ea Dominus perficere voluit: quia dum ancillam suam glorificat, nos ad eius inuitat exempla: ut operum illius imitatores effecti, ei mereamur in cælestibus sociari, & vestigia virginis imitatio, atque præcepta Dominica obseruando, possimus cum illa cælestis regni perfrui gaudio. In paucis, quæ dicuntur, maiora intelligite: quia quibus pauca non sufficiunt, plura prodesse non possunt. Maiora enim de domina nostra Opportuna oportet credere, quam possit nostra locutio demonstrare.

VITAE

VITÆ HISTORIA.

Sancta igitur Opportuna, meritis & nomine digna, vitam Aprilis 22.
diligens seruare angelicam, Domino Deo vouit virginita-
tem suam. Atque vt liberiùs Domino deseruiret, & ab S. Opportu-
omnibus seculi curis vacare posset, pompas & diuitias na vouit
mundi abiciens, quarundam sanctimonialium fœmina- Deo virgi-
rum collegio, eo, quo infrà dicturi sumus, iuuante Domi- nitatem.
no, sociata est modo. Nam parentes eius nobilitatis gene-
re pollentes, & regalis profapix apice florentes, in clyti Genus illu-
Oximensis pagi super omnes, qui ibidè morabantur, strissimum.
homines, duo luminaria mundo genuerunt, beatum vi- Godegran-
delicet Godegrandum, Sagiensis ecclesiæ, cui ego, Domi- dus frater
no disponente, deseruio, episcopum, & dominam nostram Opportunam, cuius ego
patrocinia veneramur, sororem eius almam suam. Beata autem Opportuna, in annis pu-
ellaribus constituta, nobilis erat genere, sed nobilior fide: decora & pulchra facie, sed
pulchrior mente & operatione: castissimum semper retinens vultum, habitu manebat
pudica supra omnes cœtuas, quæ tunc morabantur in terra. Cumque esset mentis
& corporis elegantia adornata, & omnibus gratissima, multi præpotentes viri, di-
uitijs & varijs opibus referti, in matrimonium eam sibi coniungere satagebant. Pro-
mittebant ei auri & argenti immensa pondera, demonstrabant delectabilia mulierum
ornamenta, gemmis & margaritis radiantia. Offerebant seruos & ancillas, & diuersæ
facultatis prædia, quæ illicere potuissent animum puellæ, nisi illustrata fuisset cælesti
gratia. Has omnes promissiones ipsa ceu quisquilias quasdam & purgamenta contem-
pserat mundi, vt munda & casta posset peruenire ad thalamum cælestis sponsi. Nam
quanto maiora illi promittebant dona, tanto magis animus puellæ ab amore illorum
recedebat: considerans in Deo preciosiora esse munera, quæ summo studio quan-
doque obtinere desiderabat. Enumerò intantum fixa in obsequio diuini amoris manebat,
& paulatim ad eò in bonorum operum crescebat exercitijs, vt si adfuisset gla-
dius persecutoris, spontè pro Domino bibitura fuerit calicem passionis. Quia verò duo
sunt martyrij genera, vnum in occulto, & alterum in publico: non deerat illi corona
martyrij, quæ quotidie in corpore crucem perferens Christi, sapienter denecit oblecta-
menta carnis, mundi & diaboli. Fortis enim bellatrix Christi, armis Dominicis muni-
ta incedens, videlicet scuto fidei, & lorica iustitiæ, & gladio spiritus sancti, noluit ali-
quando ea deponere, donè virtute diuini adiutorij omnes hostis antiqui insidias de-
uinceret, & cum triumpho victoriæ, laureata ferto iustitiæ, Deum deorum in cælesti
Sion videret. Noluit apparere inermis, nè sauciaretur diabolicis sagittis. Nunquam in
ea diabolus quod voluit, inuenit: quia rex fortis & potens in prælio Dominus, cui toto
corde seruiuit, & quem totis visceribus dilexit, ab omnibus inimici insidijs eam illasam
custodiuit: quia à mandatis eius nunquam recessit, frequenter cum Psalmista decan-
rans: Iudica Domine nocentes me, expugna impugnantes me. Apprehende arma &
scutum, & exurge in adiutorium mihi.

Quadam autem die ipsa dilecta Dei Opportuna cum multa fidelium turba, patre
quoque & matre secum pergentibus, ecclesiam intrans, audiuit Dominum in euange-
lio dicentem: Vade, vende omnia quæ possides, & da pauperibus: & veni, sequere me,
& habebis thesaurum in cælo. Quæ omnia diligenter auscultans, & secum velut mundum
animal ruminando pertractans, ad genua patris & matris prouoluta, in hæc verba pro-
rupit: Eia mi dulcis pater & amabilis mater, per tremendum & amandum eius nomen,
cuius verba modo sonuerunt in auribus nostris, attestor, nè mihi amplius quæratis spon-
sum in terris, quia iam sponsum habere cupio Dominum meum Iesum Christum in
cælis. Sequar iam vestigia dominæ meæ, beatæ Mariæ, Dei genitricis, nec vllius filij ad-
mittam copulam, nisi illius, quem virgo concepit, virgo peperit, & virgo permansit.
Huius ego matris deprecabor gratiam, vt me ancillam suam nuptijs filij sui faciat dignam,
vt cum filio suo coniuncta fuero, matri & filio, sponso & Domino meo sine alicuius
perturbationis obstaculo seruiam in æternum. Multum pater & mater beatæ Oppor-
tunæ super his mirabantur, & tandem pro constantia filix suæ læti existentes, Deo gra-
tias egerunt immensas, qui in filia ipsorum radicem huius bonæ voluntatis plantare di-
gnatus esset, deprecantes vnanimiter, vt quod plantauit, ei etiam incrementum donaret.

Cumque fideles, qui aderant, dixissent, Amen: beata Opportuna ab oratione erecta, læta patrem respiciens, dixit: Iam filia Christi facta, audiam vocem eius, & inclinabo aurem meam ad eum, & obliuiscar populum meum, & domum patris mei, quia concupuit rex speciem meam, & ipse est Dominus Deus meus, & adorabo eum. Interca appropinquat dies, quo B. Opportuna episcopali benedictione velamen consecratu capiti suo imponat, & abiectis iucunditatis & secularibus ornamentis, induatur vestibus sacrae religionis. Itaque deposita regia purpura, multum lætatur, vili circumamicta tunica. Tunc stipata multitudine parentum, & frequentia sequentium hominum, peruenit ad quoddam cœnobium, Sagiensi vrbi vicinum, quod est in saltu Algiae situm, & vulgo vsitato nomine nuncupatum Monasteriolum. In eo itaque loco digna Deo puella Opportuna, omnibus seculi rebus valefaciens, & soli Deo vacare cupiens, accepto sancta conuersationis habitu, cœtui sanctarum coniuncta est fœminarum, Domino ibidem famulantium. Videbatur autem quibusdam sanctimonialibus, quod dum beata Opportuna idem cœnobium ingrederetur, angelus Domini eam custodiens præcederet. Dignum quippe erat, vt quorum vitam imitari disposuerat, ab eis custodiretur. Habitans autem inter sacratas virgines, non sicut rudis, sed vt perfecta conuersabatur. Et omnibus diebus vitæ suæ talis fuit conuersatio illius, vt à nemine posset reprehendi. Breui autem tempore repleta est scripturæ sacrae doctrina: quia die ac nocte meditabatur in lege Domini. Humilitatis & obedientiæ gratia super omnes eminebat: quia maioribus seruiebat, vt matribus: minores diligebat, vt sorores. Erga omnes erat obediens & mitis, secum reuoluens diuinum præceptum: Discite à me, quia mitis sum & humilis corde. Quanto enim clarior erat nobilitate generis, tanto magis se cunctis subdebat humilitate, sciens scriptum: Quanto maior es, humilia te in omnibus, & coram Deo inuenies gratiam.

Cumque his & alijs abundaret virtutibus, accidit vt mater, quæ cæteris præerat sororibus, migraret ad Christum. Tunc sanctimoniales omnes vno consensu & pari voluntate elegerunt dominam nostram Opportunam, vt inter eas culmen prelationis obtineret. At illa, cum multum contradicere vellet, sed pro veneratione obedientiæ non valeret, petijt trium dierum inducias, vt pro hac re Dominum deprecaretur. Quod cum factum fuisset, reuelatum est illis, quod B. Opportuna digna esset honore prelationis. Deinde mater & Abbatissa super omnes constituta, maiori corpus suum cœpit domare abstinentia. Nam frequenter tota nocte in Dei laudibus vigilabat, & sæpè in die à cibis omnino abstinebat. Feria quarta & sexta nihil manducabat: alijs diebus ad vesperum panem hordeaceum cum aqua & aliquo cibo vilissimo sumebat. Die Dominico paruissimis pisciculis vescabatur, non propter ventris ingluuiem, sed propter diei Dominici venerationem. Nec tamen ipsos sumebat vsque ad satietatem, sed tantum ad corporis sustentationem. Si quando quæpiam ex sororibus eam interrogaret, dicens: O dulcis mater, quare tam frequenter abstinendo corpus maceras, sic respondebat: Adam de paradiso eiectus est, quia pomum vetitum manducauit: & nos illuc redire debemus ieiunando. De potu vini & esu carniarum non oportet nos quicquam dicere, quæ ipsa nolebat attingere. Et tamen cum ab his ipsa abstineret, sanctimonialibus omnia sufficienter ministrabat. Ipsas enim & spiritualibus & corporalibus cibis decenter alebat.

Super omnia infirmos & pauperes diligebat, & eis tanquam Christo ministrabat, reminiscens verbi euangelici: Infirmus fui, & visitastis me: & Quod vni ex minimis meis fecistis, mihi fecistis. Balneis non utebatur, cilicium semper occultè ferebat. Ita erat vestita hyeme, sicut æstate: nec pro frigore adiciebat, nec pro calore detrahebat. In lecto quando iacebat, vnum solum tantum habebat, & illud cilicium: sed in die, propter frequentiam hospitem superuenientium, precioso tegebatur opertorio lectulus eius. Fluxu madebat lachrymarum, dicens cum Psalmista: Lauabo per singulas noctes lectum meum, lachrymis meis stratum meum rigabo. Nullus eam vidit iratam, sed semper tranquillam & blandam. Delinquentes sorores verborum castigatione & exempli sui proponenda imitatione emendabat. Quod si aliqua in duritia mentis permaneret, tandiu pro ipsa Dominum deprecabatur, donec ad emendationem adduceretur. Neminem cadebat, sed dulciter omnes regebat, & clementiam sui pectoris declarabat suauitate sermonis. Ipsa enim quæ proferebat verba, sale sapientiæ videres esse condita. Non est æquum, audientibus longa narratione adferre fastidium. Nam si bona omnia & virtutes, quas B. Opportunæ diuina pietas conferre dignata est, dicere volue-

Pfal. 44.

Accipit monasticum habitum.

In cœnobio vt vixerit.

Pfal. 1.

Matth. 23.

Eccli. 3.

Creatur Abbatissa.

Magna abstinentia.

Gen. 3.

Matth. 25.

Vestitus eius.

Pfal. 6.

voluerimus, antè dies iste, quàm oratio nostra, finem habebit. Inter cetera verò talem illa habebat consuetudinem, vt si quid impetrare voluisset, orando apud Dominum ob-
tineret. Et si ab aliquo lædebat, aut aliquis ei molestiam fecisset, orando cuncta miti-
garet. Quod si latro de ditione vel rebus eius aliquid furtim abstulisset, tandè eum orati-
one sua ligabat, donè ablata restitueret. Si autem lupus, aut vulpecula, siue aquila ali-
quam bestiarum raperet, sola iussione restitui faciebat. Et quod tunc manens in corpo-
re operabatur, hoc nunc viuens cum Christo, eodem fauente, operatur. Quod multis
modis experiens, modò cognoscit & narrat Gallicana & Neustria terra: quæ gaudent,
mirantes virtutum eius insignia, quæ per famulam suam operatur diuina clementia.

Miracula
eius.

Godegran-
dus episco-
pus longin-
quam susci-
pit peregrina-
tionem.

Porro cum esset in iam dicto monasterio, & præfesset ibi sanctimonialibus, factum est,
vt venerabilis frater eius Godegrandus, Sagiensis ecclesiæ episcopus, ob amorem cele-
stis patriæ, Romam ad limina beatorum Apostolorum Petri & Pauli, & diuersa loca san-
ctorum causa orationis vellet peragrando circumire. Cumque secum isthuc delibera-
ret, velletque tali in opere septem annorum curricula transigere, vt laborando, pere-
grinando & orando, posset delictorum veniam & gaudia aterna obtinere, disposita ec-
clesiæ suæ administratione, coepit misericordiam Dei inuocare, vt custos eius esse digna-
retur in concepto itinere. Accersito itaque quodam viro, diaboli amico, pleno totius
nequitiae dolo, qui pristinus amicus esse putabatur, & erat ei affinitate coniunctus, præ-
fessq; erat Oximensis pagi, & vocabatur Grodobertus: videntibus cunctis, qui aderant,
commendauit ei defendendum omnem locum & episcopium suum, ita cum eo loquens:
O dulcis amice Grodoberte, committo fidei & amicitiae tuæ omne officium ecclesiæ
meæ, & omnem facultatem & suppellectilem substantiæ meæ, donè, Domino volen-
te, redire poterò: vt Domini miseratione & mea oratione simulq; tua defensione, grex
mihî commissus, ab inimicorum hominum seruetur incurfione. Benedicens deinde
dominus Godegrandus omni plebi, & exhortans, vt in mandatis diuinis persisteret, va-
ledicens etiam simulatori Grodoberto, perfusus lachrymis, coepit iter agere longæ pe-
grinationis.

Sed quia scriptum est, Simulatores & callidi prouocant iram Dei: &, Simulator ore
decipit amicum suum: post recessum domini Godegrandi noluit prædictus Grodober-
tus esse defensor loci, sed magis inuasor & depradator populi. More nanque lupo-
rum coepit cõmendatas sibi oues non defendere, sed dilaniare: coepit substantiam ea-
rum auferre, & neminem sinebat quietè viuere. Postponens itaque omnem amicitiam,
& pro nihilo ducens affinitatē, postquam res ecclesiæ cunctas crudeliter diripuit, con-
tra decreta antiquorum patrum & instituta omnium canonum, dum adhuc dominus
noster Godegrandus viueret, & Domino in peregrinatione deseruaret, eidem ecclesiæ
Sagiensi fecit se episcopum ordinari. Tum verò, non accepta iusta benedictione, sed re-
pletus diuina maledictione, non sicut pastor agebat, sed vt mercenarius iniquus, sola lu-
cra terrena quarens, animarum salutem paruipendens. Ardentius enim Mammonæ,
quàm Domino, seruebat. Cum hæc agerentur, soror beati antistitis, miseris & calamita-
tibus afflictæ ecclesiæ condolens, assiduè Dominum deprecabatur, vt ab hac oppres-
sione Sagiensem familiam liberaret, & fratrem suum ei sanum videre concederet. Su-
perna itaque pietas, quæ clamantes ad se exaudit, citò, quod sancta Opportuna preca-
batur, ad effectum perduxit. Nam veniente anno septimo peregrinationis domini Go-
degrandi, & incolumem sorori suæ cum ostendit, & ab omni peccatorum contagio
mundatum, per martyrij palmam ad caelestia regna euexit, & de manu tyranni Grod-
berti plebem suam liberauit.

Iob 35.

Prouer. 11.

Grodoberti
perfidia &
inhumani-
tas.

Nempe cum rediret B. Godegrandus, multorum relatione didicit tyrannidem sce-
lerati Grodoberti. Cognita igitur illius nimia cupiditate & crudelitate, memor Domi-
nici præcepti, dicentis: Diligite inimicos vestros, & orate pro persecuentibus & calu-
miantibus vos: obnixè Dominum precatus est, vt peccatis Grodoberti parcendo ven-
iam daret. Postea verò eundem per nuncios blandè admonuit, vt à nequissima inua-
sione & inaudito scelere animum reuocaret. Noluit enim primùm ad Sagiensem Ec-
clesiam pergere, sed, nè locum daret diabolo, diuertit ad iam dictum Monasterium,
vbi soror eius solerter Domino seruebat. Cum venisset autem nuncius digni Deo
præfulis ad iam dictum tyrannum, ille simulans se gaudere de reuersione amici, fraudu-
lenter talia remisit ei mandata: Noueris dulcissime pater, quoniam viri de longinquis
patrijs aduenientes, te ab hac luce migrasse dixerunt: sed quia sospes reuersus es, omni
tuæ sedis & pontificatus potestate recepta, vt ere ea lōgo tempore feliciter. Non enim

Matth. 5.

Vide fran-
dem.

in vno

in vno episcopio decet duos episcopos residere. Precamur itaque, vt simul loquentes pristinis vtamur amicitijs, sicut expetit ordo charitatis & mutua dilectionis. Festinabat nuncius dicta impij Grodoberti nunciare auribus domini Godegrandi. Sed vbi episcopus cum sorore sua verba audiuit fraudulenta, talem B. Opportuna, spiritu prophetie repleta, responsionem dedit: Seias frater, quia molliti sunt sermones eius super oleum, & ipsi sunt iacula. Cognoscentibus autem illis, quia appropinquabat tempus vocationis B. Godegrandi, & quia Deus vellet eum numero sanctorum martyrum & episcoporum per effusionem sanguinis coniungi, coepit tanquam pius pastor iter arripere, vt animam suam pro ouibus sibi à Domino commendatis posset ponere. Sed lupo rapax Grodobertus secum pertractans, quia si pastorem interficeret, securè postea ouiculus dilaniaret, coepit more Phariseorum & Iudaeorum, qui Dominum crucifixerunt, intra se querere, quomodo sanctum episcopum posset sic interficere, vt immunis populo videretur ab eius sanguine. Nec defuit ei consilium traditoris Iudae: quia, vt Iudas, plenus erat diabolice persuasionis suggestionem. Habebat siquidem secum virum malignum, qui fuerat B. Godegrandi filius spiritualis, quem de vnda baptismatis sacri leuauerat: & loculos ipsius, sicut Iudas Domini, deferebat: & eundem scelestum virum diuitijs & honoribus alliciebat, vt si beatum Godegrandum interficeret, maiorem gratiam praeter ceteris sibi adstantibus obtineret. Acceptis itaque auri & argenti, terrarum equorumque muneribus, iurando promisit, se B. Godegrandum interfectorum. Hoc ergo Grodoberto magnum peperit gaudium.

Quadam igitur die, cum B. Godegrandus vellet Alemannicas coenobium pergere, vt cum venerabili Lanthilde, sibi affinitate coniuncta, de diuinis sermonibus colloqueretur, dum transiret per Nouantium praedium, vidit eum filius diaboli Grodobertus per fenestram coenaculi. Tunc aduocato sancti Godegrandi filiolo, praecipit, vt ad necem sancti pontificis properaret, si dicta munera obtinere vellet. Qui sponte properans, ad sanctum Godegrandum accessit, & repletus diri draconis astutia, toruis & crudelibus oculis sanctum virum adspiciens, mortiferum venenum sub lingua aspidea & antro cordis retinebat. Quod videns B. Godegrandus, & calliditatem animaduertens, sereno vultu dixit: Quid est hoc fili? Vt quid pestifera cogitationem virulentum animum tuum conturbant? An ignoras, quia ego sum spiritualis pater tuus Godegrandus? Quid moraris? Fiat, quod permittit Domini voluntas. Ipse autem truculentus & audax, osculari se ab episcopo petijt. Tunc gloriosus Godegrandus eleuans oculos in caelum, & sciens iam imminere horam mortis, orauit ad Dominum, & dixit: Domine Iesu, pijsime redemptor, suscipe spiritum meum, quem dedisti, & custodi gregem, quem commendasti mihi peccatori. Vitam merear cum eis regnare in caelis, pro quibus non dubito sustinere passionem in terris. Cumque de caelis exauditam esse deprecationem suam audiret, mox percussori suo in simplicitate cordis osculum dabat libentissimè. Ille autem euaginato gladio, sanctum Dei pontificem bis in sincipite percussit. Cuius venerandi capitis percussioem cicatrices, quasi à medicis sanatae, modò nobiscum, Domino donante, manent & apparent. Sic dilectus Deo pontifex & pastor bonus, noster Godegrandus, vitam in terris finiuit, & angelicis coetibus spiritus eius in caelis coniunctus est tertio Nonas Septembris. Quia in modico fidelis fuit, nunc in gaudium Domini ingressus, supra multa est constitutus. Qui autem eum interfecit, in eodem loco à damone arreptus, nec data munera obtinuit, & ad inferna heu pro dolor celeriter descendit. Grodobertus quoque, author miserae calamitatis, diuinæ percussiois ultione turpiter & quidem breuè vitam finiuit: quia non potest benè mori, qui malè vixerit.

Quidam autem haec videntes religiosi viri & vicini, cum psalmis & cereis conati sunt corpus sancti Godegrandi proprii episcopi de terra erigere, vt iuxta consuetudinem Ecclesiasticam illud mandarent sepulturae. Sed tanto pondere haesit in terra, vt à nemine illorum posset moueri. Quo comperito, sancta Lanthildis cum sanctimonialium agmine acriter lugendo & flendo coepit illuc pergere. Cui similiter contigit. nam nulla ratione corpus sanctum potuerunt de terra leuare. Relatio igitur tanti doloris ad B. Opportunam peruenit, quod scilicet frater eius iniusta factione Grodoberti iugulatus iaceret in terra, & à nullo posset inde leuari. Quae in ecclesia existens, cum omnibus sanctimonialibus sibi subditis Domino commendabat animam fratris: & sacerdotibus Missarum officijs celebratis, Deo obtulit sacrificia sincerissimae orationis. Didicerat enim, spiritu sancto sibi reuelante, iam fratrem suum ad caelos migrasse cum

Psal. 54.

Grodobertus machinatur necesse Godegrandi.

Iohan. 12.

S. Godegrandus à percussore nebulone iugulatur.

Matth. 27.

Vltio diuina in eius percussore.

Corpus eius loco moueri non potest.

cum palma martyrij. In ipsa quoque diuina reuelatione Dominum deprecata fuerat, vt corpus fratris sui tam diu immobile in terra iaceret, donec pro eius anima congruas Domino preces funderet, & dehinc proprijs vlnis in ecclesiam ad locum sepulcri deportaret. Orabat amita sancta Lanthildis, vt corpus sancti Godegrandi episcopi & martyris à terra eleuaretur: precabatur neptis B. Opportuna, ne corpus fratris moueretur. In ambabus erat sanctitas, sed in domina nostra Opportuna feruebat charitas fraterna. Vicit itaque S. Opportuna orationis assiduitas, vt sciamus, quoniam omnia præcellit charitas: Dignum nanque erat, vt B. Opportuna, quæ fraternæ mortis dolore torquebatur, gratia exaudita deprecationis à Domino consolaretur. Suscepto itaque nuncio tanti doloris, mortem fratris referentis, amarissimis B. Opportuna perfusa lachrymis, dixit: Domine mi Iesu Christe, amator & dispensator fraternitatis, permitte me simul gaudere cum fratre meo in cælestibus regnis. Bonum est enim & iucundum, habitare fratres in vnum. Precor Domine, vt quos coniunxit in terris fraterna natiuitas, tua nos in cælis coniungat benignissima pietas.

S. Opportuna valde afflicta necesse eius. Psal. 132.

Deinde oratione completa, ad fraterna perrexit funera. Et respiciens exanimem fratrem, semiuiua cecidit in terram: & sanctis manibus crebro percutiens pectus, infelicem se clamabat & miseram, dilectione fraterna destitutam. Dirumpensque capitis crines, scindebat vestimenta corporis, ostendens cunctis acerbiter suum doloris. Cumque lingua taceret præ dolore nimio, volutabatur in humo: dehinc ciulando, has voces dabat in cælum: Væ mihi misere: circumdant me ex omni parte angustia, quia destituta sum fraterno solamine. Heu me, quid modò faciam? Heu me peccatricem, quò me vertam, aut quid dicam? Subueni Christe. Vbi erit deinceps consolatio mea? Nimirum ipse mihi frater, ipse pater & mater & dominus meus existeret, & in omnibus adiutor meus erat. Inter acerbos dolores & luctus varios venerabilis Lanthildis & omnes, qui aderant, sanctam Opportunam mœrentem dulcibus verbis consolari studebant, dicentes: Cessa dilecta Deo Opportuna: desine iam martyrem Christi, fratrem tuum, flere, quem citissime, sicut desideras, videbis cum Christo feliciter regnare. Intermitte modò pro illo lachrymas fundere, cuius sacra intercessio nobis poterit apud Deum prodesse. Nulli enim dubium, quia qui pro inimicis & interfectoribus suis orauit, nostri quoque memoriam habebit. Quanto enim Christo plus adhæsit, tanto maiora nobis beneficia præstabit: quia licet sit nobis absens corpore, tamen suis amatoribus non deest sancta intercessione. Hæc B. Opportuna audiens, corpus fratris inter vlnas suscepit, & quem multi & fortissimi viri nequiuertunt à terra leuare, ipsa cœpit sola sine labore portare. Igitur B. Godegrandi corpus cum multitudine populi, diuersi ordinis clericis, & lamentantibus virginibus, cum cereis & resonantibus psalmis perducitur ad iam dictum Monasterium, ibique debito honore, agente B. Opportuna, conditum sepelitur. Vbi etiam per multa annorum curricula per eius merita multa virtutum insignia operata est diuina clementia, cui est laus & honor per infinita seculorum secula, Amen.

En sancta virgo sola fere corpus illius.

Post obitum igitur sancti martyris & pontificis Godegrandi, Dominus noster Iesus Christus cœpit famulam suam Opportunam insignibus virtutum miraculis glorificare. Quis enim dignè valeat explicare, qualis & quàm feruens demùm in Dei seruitio permanserit? Nam in lege Domini sine fatigatione quiescebat, & nulla turpi conuersatione inquinabat corpus suum. Et quia à consuetudine peccandi omnimodis se retrahebat, maximam à Domino in curandis infirmis est gratiam adeptam. Nam multi ad eam varijs modis oppressi venientes, per orationes eius à Domino sanitatem recipiebant. Claudis per inuocationem gressus restituebat, cæcis visum reformabat, & ab obsessis corporibus damonia eiciebat. Cum flentibus flebat, & omnibus, quibuscunque poterat, consolationem adhibebat. Omnes quippe, qui ad eam aliqua oppressi calamitate, aut grauati aduersa valetudine, vel furis aut raptoris damno afflicti veniebant, gaudentes, desideriorum suorum vota consecuti, reuertebantur. In ipsa semper erat iugis oratio; & assiduus gemitus. Corpore integra persistens, mente & operatione semper in cælum tendens, beati Pauli doctoris gentium imitatrix effecta, dicitur: Nostra autem conuersatio in cælis est. Tota mentis virtute spernebat gaudia huius vitæ, & cuncta delectamenta secularium voluptatum, modis omnibus desiderans coniungi agminibus cælestium virtutum. Orabat nanque, vt posset dissolui & esse cum Christo. Antequam autem anniuersarius dies obitus fratris sui appropinquaret, nimis vigilijs & ieiunijs corpus affligens, suppliciter Dominum deprecabatur, dicens:

Multis clarerit B. Opportuna miraculis.

Philip. 3.

Re-

Redemptor mundi, cui ab infantia deseruiui, quiq̄ me hucusquē custodisti, fac me ancillam tuam cum martyre tuo fratre meo Godegrando velociter in cælum suscipi, vt tecum gaudeamus in æternum, cui seruiuimus in hac mortali peregrinatione. Intel- ligens autem se à Domino exauditam, & sciens imminere diem optatæ uocationis suæ, conuocauit sorores: quibus non tantum præerat, quantum proderat: & talibus eas al- locuta est uerbis: Dulcissimæ sorores, & amantissimæ filia, satis dignum & congruum uidetur, vt pro concessis nobis à Domino beneficijs gratias illi pro uirium nostrarum fa- cultate agamus, & pro negligentijs & multimodis peccatis nostris veniam ab eo im- plorare satagamus. Quicquid enim boni in nobis est, ab illo accepimus: quia sine illo nil boni facere aut cogitare possumus. In illo nanq; uiuimus, mouemur & sumus. Quid autem nos sumus, nisi corruptibiles creaturæ? Et quid post mortem erimus, nisi pul- uis & cinis? Certè caro nostra, quam modò nimis diligimus, & cui quantum possumus, diuitias & delicias præbemus, cum in terra sepulta fuerit, à uermibus consumetur. Jam floremus & superbimus in mundo: post mortem erimus putredo & uermis. Et quod cum dolore nimio profiteor, impijs erit in inferno perpetua damnatio. Hæc, dilectissi- mæ filia, conuenit omnibus Christi sanguine redemptis in memoria habere, quia ex- hortatur nos scriptura, dicens: In omnibus operibus tuis memorare nouissima tua, & in æternum non peccabis. Deindè ante pedes filiarum prosternens se, ream se & pecca- tricem confessã est, dicēs: Noueritis sorores, quia appropinquat hora temporalis mor- tis meæ: & idèd cum omni humilitate benignitatem uestram deprecor, vt mihi pro amore Dei dimittatis, si aliquam ex uobis laesi, aut si uobis molesta fui, & si aliquid inde- center contra regulã de rebus uestris, quas mihi commendãstis, egi. In his enim & alijs multis me peccãsse agnosco: & idcirco pro illius amore parcite mihi, qui dixit: Si di- miseritis hominibus peccata eorum, dimittet & uobis pater cælestis peccata uestra. Ta- lia beatæ Opportunæ adstantes sorores audientes uerba, diuissimè præ repentino do- lore conticuerunt. Et deindè eam à terra leuantes, & sermoni singultus uarios & la- chrymas intermiscētes, Mater, inquit, dulcis Opportuna, nobis multa bona prestis- tisti, & nos nunquã leuisti. Si autem in aliquo deliquisti, parcat tibi & indulgeat pietas Christi, quem semper amãsti.

Postquã autem illa cunctis sororibus secundum petitionem earum indulsit, tali- ter, residens inter illas, coepit loqui: O sorores charissimæ, diligenter attendite uerba exhortationis meæ nouissimæ. Sicut duplicia sunt opera, bonorum scilicet & malorũ: itã duo sunt retributionum loca, iustorum & impiorum. Attendite ergò, vt bona ope- rantes, & à malis cauentes, in retributione iustorum inueniamini. Cuius bonæ ope- rationis radices tres sunt præclaræ & magis insignes, fides, spes & charitas. Et ipsa charitas tantum fidem præcellit & spem, vt ipse Deus charitas sit, dicente B. Iohanne: Deus cha- ritas est: & qui manet in charitate, in Deo manet, & Deus in eo. Si ergò uultis vt cha- ritas, id est, Deus maneat in uobis, omni tempore discordiam, id est, diabolum expellite à uobis. Obseruate, quod promisistis in baptisate: scilicet, renunciate hosti antiquo & omnibus pompis eius. Deũ ex toto corde diligite, & mandata eius obseruate. Vnum- quenque Christianum, tanquã uosmetipsas, diligite: quia qui odit fratrem uel sororem suam, homicida est. Facite alijs, quod uobis fieri uultis. Si spiritus Dei habitat in uobis, templum Dei estis: & templum Dei sanctum est, quod uos estis. Nolite ergò polluere templum Dei: quia ad imaginem Dei creati estis. Qui autem templum Dei uolauit, disperdet illum Deus. Sit in uobis uera & perfecta humilitas. Prælati uestris obedi- te, omnes diligite, per charitatem inuicem seruite. Nolite esse uerbosæ: quia in multi- loquio peccatum non deerit. Omnia cum discretionẽ agite. Nè sitis bilingues, neque edaces, neque uolentæ, neque somnolentæ. Sanctæ lectiois & boni operis studium habete: quia inimica est animæ ociositas. Peccata nolite perpetrare, sed perpetrata, per poenitentiam delete. Laus Dei ab ore uestro non recedat. Mementote, quia diabo- lus eleemosynam date: quia eleemosyna à morte liberat: & sicut aqua extinguit ignem, itã ipsa peccatum. Omnibus, quibus potestis, adiutorium impendite. Ab omnibus ma- lis declinate, & in bonis omnibus uos exercete, vt hæredes efficiamini patriæ cælestis. Precor, vt cum ab hac luce post diem duodecimum migrauero, sepeliatis me iuxta se- pulcrum martyris Christi, domini Godegrandi episcopi.

His & alijs sanctis alloquijs confortans sorores, coepit B. Opportuna a graui corporis infirmitate detineri, & febris molestia prægruari. Cumq̄ membra corporis lectulo dedif-

Imperrat à
Domino vt
possit abire
c̄ uita.

Iohan. 15.
Act. 17.

Ecclesi. 7.

Matth. 6.

Huius extre-
ma ad foro-
res oratio.

1. Iohan. 4.

1. Iohan. 3.

Prouer. 10.

Tob. 12.
Ecclesi. 3.

dedisset, & omnes artus eius vis morbi infestaret, tamē ab ore eius laus Dei nullatenus recedebat. Exacta autem quadam nocte, dum iam aurora diei sequentis inciperet, in domo, vbi quiescebat, maximi luminis splendor apparuit, & suauissimi odoris mira fragrantia efferbuit. Tunc dilecta virgo, vidit beatam Cæciliam & sanctam Luciam causa visitationis ad se venire. Quas cum vidisset, blando sermone ita salutauit. Auete sorores Cæcilia & Lucia. Quid præcepit ancillæ suæ gloriosa virgo Maria, cælestis regina, & omnium virginum domina? Respondentes sacræ virgines Cæcilia & Lucia, dixerunt: O splendidissima sponsa Christi Opportuna, expectat aduentum tuum intacta virgo Maria, vt filio eius coniungaris in cælo, quem totis visceribus dilexisti in mundo. Ornata corona gloriæ tuæ & accensa lampade, debes ire obuiam sponso & sponsæ. Post lætitiā autē tam præclaræ visionis & visitationis, ecce in sinistro angulo domus adstitit terribilis dæmon & nimis ferox, in specie nigerrimi Aethiopsis, cuius capilli & barba distillabant quasi picem calidam & liquidam. Oculi eius erant quasi ferum ignitum, quod de fornace multis scintillis emicans producitur. De ore & naribus eius flamma exibat & vapor sulphureus. Quem videns B. Opportuna, imperterrita dixit: Præcipio tibi diabole, author totius malignitatis, ne ab hoc loco mouearis. Tunc omnes sanctimoniales aduocans, & denūcians eis, quā terribilis ibi adesset inimicus, dixit eis: Ecce spiritus immundus & totius malitiæ repertor, qui omnibus diebus nos impugnabat, Domino adiuuante, ab ancilla Christi victus confunditur. Precor itaque, amantissimæ sorores, ne eius suggestionibus & incentiuis cogitationibus acquiescatis. Tunc conuersa ad eum, dixit: In nomine Domini recede à me ferox & truculente inimice Christi, quia non me ancillam Christi superabis, sicut Euam primam fœminam superasti. Ex hac ergo visione & S. Opportunæ admonitione decætèrò sanctimoniales feruentiores in Dei seruitio extiterunt. Cumque iam prægrauante corporis infirmitate duodecimo die, sicut ipsa domina nostra Opportuna prædixerat, sciret adesse horam vocationis suæ, præcepit sacerdotibus pro animæ suæ commendatione Missarum solennia celebrare. Iussit etiam, vt omnes sanctimoniales à maiore vsque ad minorem Domino offerrent libamina. Quod cum factum esset, iussit Dominicum corpus afferri & sibi dari. Quo accepto, dixit: Corpus tuū Domine proficiat mihi ad saluationem animæ meæ. Et dum clerus in exitu sanctæ illius animæ, & adstantes sanctimoniales psalmos decantarent, & ipsa cum eis decantaret, respiciens ad ostium domus, dixit his, qui psalmos decantabant: Ecce aduenit domina mea B. Virgo Maria, cui vos commendo, quos in hoc seculo amplius non videbo. Extendente autem ea brachia, quasi matrem Dei vellent amplexari, sancta eius anima carne est soluta, & viuuit cum Christo per æterna secula. Cumque omnes vnanimiter quasi propriam deslerent matrem, sepeliērunt eam iuxta sepulcrum fratris sui, sicut ipsa viuens deprecata fuerat. Ibi que Dominus noster Iesus Christus per merita amborū multa miracula operatus est longo tempore, quandiu corpora eorum ibidem quiescere. Posteaquam verò corpus beatæ & admirandæ Opportunæ ab eo loco à fidelibus viris translatum est, quocunq; accessit, & quocunq; in loco, prædio, castello aut villa depositum fuit, permulta virtutes per eius intercessionem effectæ sunt, præstante Domino nostro Iesu Christo, cui est laus, honor, virtus & potestas cum Patre & Spiritu sancto per infinita secula seculorum, Amen.

Apparēt ei
ss. Cæcilia
& Lucia.

Videt ter-
rimum
dæmonem
imperter-
ritā.

Accipit
Euchari-
stiam, vi-
detq; ma-
trem Do-
mini, &
reddit spi-
ritum.

Miracula
multa.

Montiacus.

Ad calcem huius historiæ hæc erant adiecta: Ego humilis Adelelinus, Sagiensem suæ plebem episcopus, adiuuante Domino, descripsi vitam beatæ Opportunæ. Sequuntur nunc aliquot eiusdem sanctæ Virginis miracula, ab eodem authore conscripta, sed in ijs stylus mutatus est per F. Laurentium Surium, & causa prolixitatis vitandæ quædam ommissa sunt.

Domino miserante Adelelinus Sagiensis plebis humilis episcopus, & B. Carilephi monachus & seruus, omnibus Christi sanguine redemptis gaudium præsentis vitæ, & futuræ beatitudinis gloriam sempiternam. Deo nos benè iuuante, vitam, conuersationem & obitum B. Opportunæ descripsimus: iam verò, summæ & ineffabilis Trinitatis freti auxilio, etiam quædam eius miracula, quæ Christi clementia per eam operata est, annotare constituimus: & quidē fide digna, quippe quæ partim nos ipsi viderimus, partim ab alijs non contemnendæ fidei acceperimus. Locus autem, vbi sanctæ virginis corpus hodiè quiescit, vulgò Montiacus dicitur. Nouerit autem lector, priusquam ego Sagiensis ecclesiæ sedem obtinerē, illius quidem beatæ virginis miracula non defuisse qui narrarent, at defuisse, qui in scripta redigerent: cumq; ego quosdā paterer emulos,

Eccc
qui me

qui me excluso, sibi niterentur eam sedem vindicare, votum nuncupauit B. Opportuna, si me ab illis importunis hominibus tueretur, bona fide me & vitam & miracula eius conscripturum. Er illius quidem intercessio voto ego potitus sum meo: sed quod gemens & dolens loquor, non dedi operam, ut starem promissis. Cum verò omnipotens Deus non sinat peccata abire inulta, non tuli impunè illam incuriam & negligentiam meam: sed eo ipso anno, quo consecratus sum episcopus, incidi in manus læuillimorum Nortmannorum: qui me captum & vinculis constrictum, ceu vile mancipium, in transmarinas regiones vendiderunt. Passus ego hoc sum propter peccata mea, ut scirem non debere superbia intumescere terram & cinerem, satiusque esse non uouere quàm vota non reddere. Tandem autem post multa Nortmannorum ludibria, post dira, eaque crebrò illata verbera, post varia maris procellosi pericula, post multas immodici frigoris, nuditatis, famis prolixique itineris deuoratas molestias, cum visum iam esset pissimo Saluatori me ad natale solum reuocare, contententibus nobis ad oppidum S. Vualerici, violenta maris accessione adeò sumus obruti, ut focij mei ex equis in flumen deciderent, & cum illis pariter ego quoque deciderem: ubi cum iam mihi ablata esset spes omnis euadendi, ita cœpi dicere: S. Opportuna & B. Carilephe, seruate me pereuntem clientulum vestrum: Et ecce, cum nulla mihi esset natandi peritia, visus mihi sum duce sancta Opportuna, ad ripam fluminis peruenire: quo quidem nomine dignum arbitratus sum, ut hoc miraculum primo loco commemorarem.

Adalbodus quidam uxorem habuit adeò contractam, ut nulla posset ratione pedibus suis ingredi. Eam ducere cum vellet ad S. Opportunam templum, multa pluuia denso luto itinera cōpleuit. Pulsantibus autem templi ministris campanas sub preces Versperinas, miserabilis illa per lutum non absque multa difficultate reptando, ad ecclesiam properabat, nec admittere voluit, ut alij eam suis manibus gestarent, aiebat enim: Sinite me, ut S. Opportuna videat laborem meum. Vbi autem ad templum peruenit, eadem nocte curata est. Alderudis ea vocatur, & etiam nūm suis graditur pedibus, laudans Deum.

In pago Vituriaco Nolgrinus quidam fuit adeò membrorum omnium officio destitutus, ut neque manus ad os ducere, neque phlegmata ex ore reijcere posset. Orauit is, ut ad S. Opportunam ecclesiam perduceretur. Ductus est eò, & seminiuus ibi depositus. Post paucos dies precibus S. Opportunam sanus effectus est.

Non possum silentio præterire rem admirandam, quam sub nostro conspectu Dominus efficere dignatus est. Malignus dæmon foeminam quandam occupans, eius membra momentis omnibus diuersis modis crudeliter excruciat. Amabat eam impensè maritus eius, & ad multa sanctorum loca eam ducebat, spe liberationis obtinendæ. Tandem audita fama S. Opportunæ, quod eius precibus vis dæmonum comprimeretur, ad eius ecclesiam eam deuotus adduxit. Ibi teter spiritus sentiens suas nequitias protritum iri, ita per os foeminæ clamauit: Væ væ mihi, Opportuna inueterata, quæ mihi semper inimica fuisti: quæ tuis precibus crebrò contriuiisti machinas meas. Adstabat ego illic inter cæteros dolens, & ecce in me multa cœpit iactare conuicia: Noli sperare, inquit, rudis & neophyte episcope, tua me virtute hinc eiectum iri. Nihil enim te reformido, sed virtutem aduersariæ meæ Opportunæ. Interim qui illic ex populo & Clero aderant, non cessabant cum lachrymis rogare Dominum, ut placatus precibus S. Opportunæ famulæ suæ, virtute potentia suæ elideret vires omnes inimici. Adspergitur autem foemina aqua benedicta, & signo Crucis consignatur, & preces leguntur, illi negotio Opportunæ: cumque ventum esset ad ea verba, A diuro te draco nequissime in nomine agni, qui ambulat super aspidem & basiliscum, qui conculcat leonem & draconem: mox spiritus immundus crudeliter eam diuexans, ita ut vnguibus & dentibus seipsam laceraret, terribili voce clamauit: Scias Opportuna vetula, me quidem nunc egredi, sed breui rediturum. Ijs dictis, foemina tranquilla resedit, oculisq; & manibus in cælum sublatis, ad aram latus accessit, seque B. Opportunæ deuotam fore promisit: acceptoque pane benedicto, iuit ad hospitium. Paucis inde elapsis diebus, cum maritus eius cerneret eam in colunem, impendiò gauisus, voluit redire domum. Exeunte autem illo è pago, in itinere occurrit illi dæmon cum multis satellitibus, qui omnes sub luporum & canum specie in foeminam illam irruunt. Tum illa clamare cœpit: S. Opportuna, serua ancillam tuam: simulque fugæ se mandans, sub aram sese recepit. Ait autem postea, lupos & canes illos, ad fores vsque ecclesiæ ipsam fuisse persecutos. Diu verò illo in loco nobiscum in precibus permansit, & sine læsione abscessit. Duraui ea sanitas dies quindecim, atque

Adelelinus multa patitur à Nortmannis.

Eclj.

Miraculi.

Contracta mulier sanatur.

Item paralyticus.

Dæmon non fert vires S. Opportunæ.

Psal. 90.

interim quocunque vellet, sine vlla dæmonis infestatione ambulabat. Ea re perspecta, maritus eius clericis ecclesiæ obtulit pecuniam, vt liceret ipsi dormire cum illa. Quod cum ad me perlatum esset, ego neque permittere id volui, neque prohibere: ne si permitterem, viderer secus agere, quam vellet S. Opportuna: si verò negarē, ab ignorantibus arguerer cupiditatis, quod ea permotus, nollem hominem copulari coniugi suæ. Postquam autem ille cum ea cōcumbere voluit, sensit eam atrocius, quam antea, à dæmone vexari. Nam manus & brachia fœdè agitabat, & tota lingua ex ore prominente, inauditam in Deum blasphemiam iactabat: nec potuit vir solus eam ad B. Opportunæ templum adducere, sed ciues vtriusque calamitatem miserati, intra vlnas suas eam acceptam eò deportârunt, & semiuivam ante ecclesiæ fores deposuerunt. Et illic quidem diu illa humi iacente, neque vox eius vlla audiebatur, neque halitus sentiebatur, ita vt extincta crederetur. Primò igitur lectis precibus, quæ solent energumenis adhiberi, ac deinde inchoatis psalmis, qui apud funera leguntur: post longa horarum spatia mulier, quæ mortua putabatur, & erat sanè mortua secundum animam, (moritur enim anima, dum peccat) magnis coepit clamare vocibus: Sancta Opportuna, adiuua me ancillâ tuam: nam deinceps ero tibi deuotissima: excita me precibus tuis à morte corporis & animæ. Cum autē maritus eius blandis eam demulceret sermonibus, percontareturque ex ea, quid vidisset, respondit: Domine mi Heberte, (sic enim ille dicebatur) iam à fœuissimo & immani lupo deuorata fui: cumque me vellent quidam nigerimi Aethiopes, homines pannosi, cum ignitis tridentibus in foueam sulphuream protrudere, S. Opportunæ intercessionem me sensi liberatam. Me igitur haudquaquam deinceps vxorem habebis. Osburgis vocabatur hæc mulier, & quoad superuixit, Domino in corporis & animi puritate & deuotione seruiuit.

Rursus fo-
minâ inua-
dit dæmon,
dum mari-
tus vult eū
ea concum-
bere.

Ezech. 13.

Hildebran-
dus Sagiens.
Episcopus.

Multa mi-
racula sūt.

Nota diui-
nam vltio-
nem.

Item aliam

Multi hodieque supersunt, qui ea, quæ dicturi sumus, se vidisse testantur. Plebs Sagiensis ecclesiæ, propter peccata sua, à crudelissima Nortmannorum gente miserandum in modum affligebatur. Immanes illi barbari regionem omnem perpetuis incendijs, populationibus, & virorum, mulierum, pupillorum, viduarum, infantū, senum cruentis cædibus vastabant. Porro serenissimus rex Ludouicus, frater Caroli inuictis Imper. & regis nostri, cum didicisset insignes B. Opportunæ virtutes, supradictum prædium Montiacum causâ refugij donauit S. Opportunæ, & illustrissimo viro Hildebrando, Sagiensis ecclesiæ episcopo sanctissimo. Is ergò Hildebrandus, timore huius Nortmannicæ persecutionis, partem Clericorū iussit se conferre in Montiacum cum sanctissimo B. Opportunæ corpore. Parēt Clerici, & illis euntibus, è diuersis locis occurrit eis multa vtriusque sexus hominum frequentia, rogantiū, vt suis vlnis liceret eis sacrum sanctæ virginis corpus gestare. Per id tempus necdum erat ecclesiā in Montiacō extructa: itaque in Goslini cuiusdam ædibus illud deposuerunt. Eodem die quidam cæcus ibidem curatus est, & multi ægri diuersis è locis eò aduentantes, sani inde recesserunt, cum eius feretrum attigissent. Vt autem vicini eius loci id aduerterunt, eum venerari coeperunt, multaque à fidelibus dona offerbantur, è quibus templum S. Opportunæ extructum est, vbi per eius merita & intercessionē quicquid recta fide quæritur, etiam obtinetur. Matrona quædam Adêltrudis nomine ancillas habuit, quæ auditis B. Opportunæ miraculis, quodam die sabbati post horam dici nonam ad eius oratorium peruenēre. Id vbi rescitit earū domina, furore percita dixisse fertur: Vacant ocio ancillæ meæ. itaque eunt perquisitū ossa, nescio cuius mortuæ foeminæ. Iussit autem eas reuocari domum, voluitque flagellis cedere: & ecce dirus viscerum dolor eam corripit, flagellum ex eius manibus excidit, nec cessauit cruciatus, donè ad B. Opportunæ ædem deportata, se ream profiteretur. Tum verò reddita sanitati, multum profuit eius loci Clero, res necessarias eis subministrans.

Anastasius quidam vt vidit in S. Opportunæ honorem ecclesiā exadificatam, dolens eius augei ditionem, stimulante inuidia, coepit familiā eius affligere. Monebāt eum religiosi viri, vt ab hac temeritate pro sanctissimæ Opportunæ amore se cohiberet. Tum ille cū iuramento asseuerauit, se prius, quam moreretur, eo in loco, vbi esset S. Opportunæ ecclesiā constructa, fabas & legumina saturū. Dixit ille, & eum diuina vltio mox persecuta est. Nam è domo illa exiens, rixari coepit cum Helboldo iuuenē, qui præter furcam nulla apud se arma habebat. Porro Anastasius suis armis confidens, nitebatur iuuenem interficere. Nec defuit sibi adolescens, sed furca cædens Anastasium, eodem die compulit spiritum reddere. Ille verò moriens, fatebatur se à B. Opportuna percussum, seque reum proclamabat, quod sanctam virginem & eius familiam contempsisset.

Ea tempestate, qua exercitus fortissimi regis Bosonis p̄das agebat, quidam eius miles Montiacum p̄daturus inuasit. Erat illic Herchenteus quidam, è S. Opportunæ familia. Ad eius ades primùm accessit immanissimus p̄do, quæsiuitque ex eo, cuius esset. Ille respondit se clientulum esse S. Opportunæ virginis. Tum ille iussit suos scrutari omnem domum eius, & res omnes diripere. Dicente autem Herchenteo, Noli mi domine familiam S. Opportunæ vexare: ille eum telo percussit, & sanguis manauit ex vulnere. Clamabat interim Herchenteus: Sancta Opportuna, nisi mihi opem tuleris precibus tuis, deinceps nolim esse seruus tuus. Illo hæc dicente, p̄do fit cæcus, & ex equo decedit: Suorum autem manibus in ecclesiam S. Opportunæ allatus, se peccasse humiliter confessus est: donauitque illius ecclesiæ clero equum suum & duas libras denariorum, & Herchenteo, vti ipse testatus est, solidos decem. Porro paulò post, dum Missa cantaretur, sub altari iacens, recepit quidem vidēdi facultatem, sed vires corporis necdum recuperauit. Cùm autem promississet se socios omnes prohibitorum, nè familia S. Opportunæ essent infesti, p̄datoresque omnes ex adiacentibus pagis iussisset abscedere, vires pristinas sibi sensit restituras: factusque est fortissimus ecclesiæ S. Opportunæ defensor, qui paulò antè fuerat p̄do & vexator familiæ illius.

Item aliam.

Cæcus videt.

Claudus restituitur.

Vltio diuina in conrumelio sum.

Vir quidam genere nobilis, nomine Adalardus, triginta annis claudus permanens, ad inopiam redactus fuit. In ipsis autem S. Opportunæ ferijs, populo Parisiensi ad eius ecclesiam deuotè concurrente, etiam Adalardus hic adfuit, & licet p̄ turba vix pateret ei aditus, tamen qua potuit virtute ad altare vsq; peruenit. Vbi post preces aliquandiu fufas, sanus effectus, diuinam in beata Opportuna virtutem p̄dicauit. Id cùm vidisset Ludouicus rex, p̄ter ea, quæ suprâ diximus, etiam prata iuxta montem martyrum & agellos apud portam Parisiensis vrbis sitos, illi ecclesiæ largitus est, suscipiente illos bonæ memoriæ Hildebrando Sagiensi Episcopo, qui id temporis ecclesiæ S. Opportunæ apud Parisienses p̄fectus erat.

Cùm per merita huius beatæ virginis innumerabiles ægroti in castro Syluanectensi, sub Hugboldo Comite sani efficerentur, Syluanectenses omnes locum illum, vbi eius sacrum corpus asseruabatur, venerari cœperunt. Ecce autem sacerdos quidam, Alimarus nomine, inuidiæ stimulis percitus, dixit hominibus eò aduentantibus: Non est hoc in loco vllum sanctæ alicuius virginis corpus, sed merum phantasma est, quod hic colitur. Peruenit hoc ad aures Roberti, Deo chari & religiosi viri, nunc verò etiã episcopi, aitque ad illum: Eia miser, qua fronte tu isthuc ausus es dicere? Certè propediem experieris, num reuera hoc in loco sanctæ Opportunæ corpus habeatur. Eodem die blasphemus ille, in cœnaculum ascendere volens, fractis ceruicibus, non diu post expirauit: iamque vltimum trahens spiritum, ante aram deportatus, propter blasphemiam suam se factus est diuina animaduersione percussus.

VITA S. VVOLPHELMI, ABBATIS BRVWILE- RENSIS, AVTHORE CONRADO MONACHO BRV-

uuluerensi, & auditore S. Vuolphelmi.

PROLOGVS.

Dominici gregis pastoribus, rectoribusque vigilantissimis, Euerhardo videlicet cœnobij Bruuilerensis, & Herimanno in Colonia beati Pantaleonis, Cōradus infimus omnium sub regulari proposito, coronam vigilantibus repositam à Domino. Hortamini, patres excellentissimi, nos vitam beati Vuolphelmi Abbatis scriptis depromere, secundum à Deo vobis collatam p̄scientiam, non modicam hinc fidelibus prouidentes ædificationis gratiam. Saragitis enim, vt virtutum eius exempla ad notitiam legentium literis deducta, benè viuendi pijs mentibus pariant instituta. Sed quid, patres illustrissimi, id placuit iniungere nobis, dum nec scientia suppetit, nec facundia sermonis suppedirat? Porro in iubendo vestra tanta est autoritas, vt licet quod exigitis paueamus, omninò tamen negare vobis nefas esse ducamus. Liceat autem sub exemplo rei visibilis, plenius vobis declarare quæ sumus hætenus suspensi dilatione. Nōstis, quòd abtque dubio acies oculorum, solis succum-